

Dr. Kruchov

Af Cora Christoffersen

Grethe Søndergaard har omstående fortalt om sin far. Hun mener dog ikke, at hun er den rette til at fortælle om sin far som læge, men at det må tilkomme han patienter.

Dem er der af gode grunde ikke mange tilbage af fyrré år efter, at dr. Kruchov solgte sin praksis. Selv den bedste læges patienter dør jo engang, og de fleste af de personer, der som voksne har kendt dr. Kruchov i hans velmagtsdage, ligger under mulde, eller er i bedste fald aldrende.

Den mundtlige overlevering står tilbage, og hans navn lever endnu på egnen; men skriftlig dokumentation kniber det med.

I »Den Danske Lægestand« står om dr. Kruchov følgende oplysninger:

Eli Christian Kruchov blev født den 20. juli i Fruerlund, Horne sogn i Ribe amt, søn af avlsbruger* Bertel Kruchov og Anna Kirstine Hansen. Student fra Ribe. Turnuskandidat ved Aarhus kommunehospital. Reserve-læge i Hæren og ved Aarhus kommunehospital. Kandidat ved Rigshospitalets fødeafdeling. Praktiserende læge i Hvidbjerg fra oktober 1915. Jernbanelæge 1916. Sygehuslæge fra oktober 1919.

På arkivet findes et par avisudklip frem:

Lægejubilæet i Hvidbjerg

Det blev først i sidste Øjeblik bekendt,
at Dr. Kruchow havde 25-aars Jubilæum.

Som meddelt kunde Dr. Kruchow, Hvidbjerg, Nytaarsdag fejre 25 Aars Jubilæum for sin Ansættelse som Læge ved Hvidbjerg Sygehus, et Jubilæum, som først blev kendt i sidste Øjeblik, da Dr. Kruchow tro mod sit Princip ikke med et Ord havde omtalt Mærkedagen.

Jubilæet var saaledes kun kendt af ganske faa, og Egnens Befolkning havde ikke Lejlighed til at sige Dr. Kruchow Tak for, hvad han som Sygehuslæge har betydet, thi det er ikke for meget sagt, at mange Patienter gennem deres Ophold paa Hvidbjerg Sygehus har lært en forstaaende og dygtig Læge at kende. Hvidbjerg Sygehus er Amtets mindste Sygehus, og det har medvirket til, at Forholdene for Patienterne har haft noget af Hjemmets Præg over sig. Hertil kommer en Sygehuslæge, der har forstaaet at skabe Patienternes Tillid til sig, saa at Sygehusophold i mange Tilfælde

Læge E. C. Kruchow

har efterladt gode Minder. I de 25 Aar har mangen en ny Verdensborger første Gang set Dagens Lys paa Hvidbjerg Sygehus, thi Dr. Kruchow er i vide Kredse anerkendt som en meget dygtig Fødselslæge.

Jubilæumsdagen fik dog ikke Lov til at forløbe helt i Stilhed. Sygehuset havde arrangeret en lille Frokost, hvor Sygehusinspektionen overrakte Dr. Kruchow en smuk Gave og udtalte en varm

Tak for hans dygtige og økonomiske Ledelse.

Ogsaa Amtet har ønsket at udtale sin Tak og Lykønskning, hvorfor Amtmand Egedorf sammen med Sygehusinspektionens Formand, Amtsradsmedlem A. Gadegaard, senere har a flagt Dr. Kruchow et Besøg. Amtmanden medbragte en meget smuk Blomsterdekoration som en Hilsen fra Amtsrådet.

Ved et Kaffebord takkede Amtmanden Dr. Kruchow for hans Arbejde gennem de 25 Aar, ligesom han gav Udtryk for den Tillid, Dr. Kruchow nød. Det var hans Ønske, at Dr. Kruchow fremdeles i Aarene, der kommer, maatte staa midt i Arbejdet ved det Sygehus, han vidste Lægen holdt saa meget af.

Amtsradsmedl. Gadegaard takkede Dr. Kruchow baade som Læge og som Menneske. Han havde selv haft Lejlighed til at erfare, hvad Dr. Kruchow betød, Ør Sygdommen meldte sig, og han havde ligeledes haft Lejlighed til at se de Egenskaber, Dr. Kruchow var i Besiddelse af, og som gjorde, at man befandt sig godt i hans Selskab.

Dr. Kruchow takkede for den hjertelige Opmærksomhed, der var vist ham. Han havde selv ønsket, at Dagen skulde forløbe, uden at nogen havde Kendskab til den, men han var glad ved al den Venlighed, der alligevel var vist ham.

Læge begraves af provst, hvis liv han reddede

Læge E.C. Kruchov, Hvidbjerg i Thy, død

Fra vor Jyllands-redaktion - THISTED

Læge E.C. Kruchov, Hvidbjerg, er død i en alder af 70 aar og begraves i morgen fra Hvidbjerg kirke af provst Thelle, Rudkøbing, hvis liv lægen engang reddede.

Læge Kruchov blev, efter at have taget lægeeksamen i 1913, praktiserende læge i Hvidbjerg i 1915 og fra 1919 sygehuslæge, og han og provst Thelle, som dengang var sognepræst i nabosognet Søndbjerg-Odby, blev nære venner. Efter at være flyttet til Rudkøbing blev provst Thelle alvorligt syg og var opgivet af lægerne, og han sendte da bud efter læge Kruchov, som foreslog at benytte et lige fremkommet, men ikke særligt kendt, medikament som et sidste forsøg. Det reddede provstens liv, og venskabet mellem de to mænd blev efter den tid naturligt endnu varmere.

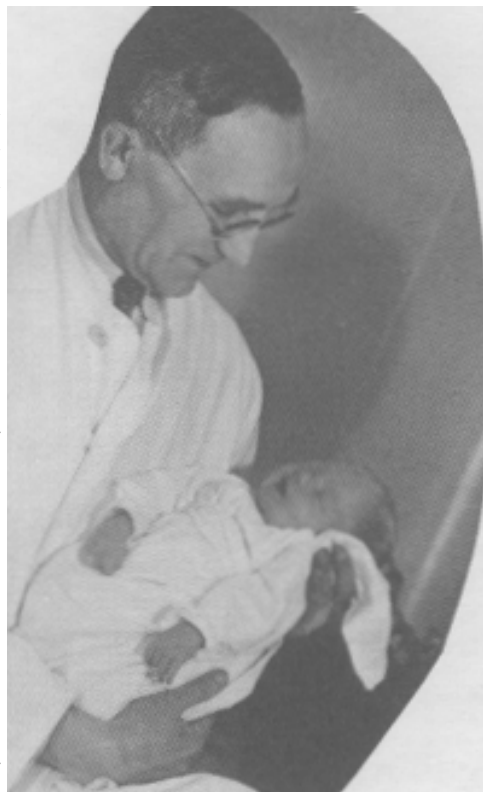
Siden Thyholm lægedistrikt blev oprettet i 1868, er dr. Kruchov den læge, der har levet her længst, idet han flyttede hertil straks efter, at han var færdiguddannet, og blev her til sin død.

Dr. Kruchov var borger i Hvidbjerg i 42 år, men han blandede sig vist ikke i byens anliggender som sådan.

Derimod skabte han respekt om sig som en stilfærdig personlighed, der omhyggeligt passede det, han var ansvarlig for. Han viede hele sit liv og virke til praksis og sygehus i så høj grad, at der ikke var plads til andet.

Det har hans patienter haft grund til at være glade for.

Med Thyholm og Jegindøs geografiske placering og daværende trafikale forhold havde befolkningen her behov for en altnuligmand indenfor lægefaget, og det fik man i dr. Kruchov.

Fødselslægen

Nogle læsere vil nok undre sig over, at den fattige unge læge, som datteren beskriver, straks efter endt uddannelse og militærtjeneste er i stand til at købe hus og praksis i Hvidbjerg.

Med dette forholder det sig sådan, at en bekendt, den senere professor Husfeldts far, simpelthen lånte dr. Kruchov de nødvendige penge. Dr. Kruchovs flid og gode evner må have været så iøjnefaldende, at hans mere velhavende venner ingen betænkeligheder havde ved at hjælpe ham til en praksis, og deres store tillid blev ikke gjort til skamme.

Men dr. Kruchov følte sig nok ikke selv som færdiguddannet. Efter at have praktiseret i Hvidbjerg i fem år rejste han i 1920 til København, hvor han i nogle måneder arbejdede som kandidat ved Rigshospitalets fødeafdeling.

Senere fulgte han uddannelsen op med kursus så tit lejlighed gaves i alle de år, han praktiserede.

I de tider talte man ikke højt om, hvad der foregik i barselsstuen. Børn skulle jo nødigt miste troen på storken. - Dog var det ingen hemmelighed, at mange kvinder efter en vanskelig fødsel eller abort mente, at de kunne takke dr. Kruchov for deres liv.

I dag går det vist an, at fortælle om et sådant tilfælde i Søndbjerg.

En kvinde fik en blødning, som kunne være en spontan abort, og konsulterede den lokale jordemoder. Denne kom tilstede og ringede straks efter til dr. Kruchovs hjem, hvor hun fik svaret, at doktoren for tiden befandt sig på Thisted sygehus, men snart ventedes hjem. Det vides ikke, om den anden læge også var ude, eller om jordemoder og patient bare enedes om at afvente dr. Kruchovs hjemkomst.

Men han var formentlig blevet opholdt på vejen, for tiden gik, og dr. Kruchov kom ikke. Imens sivede livet stille ud af patienten, og den ellers så rolige og sikre (og meget dygtige) jordemoder blev kendelig nervøs. Flere opringninger til lægeboligen fortalte, at lægen endnu ikke havde indfundet sig. Men endelig kom beskeden, at han nu var på vej til Søndbjerg.

På dette tidspunkt var patienten også næsten bevidstløs, og lægen kunne foretage indgrebet uden nogen form for narkose, på et bord i den lille stue, med den smule lys, der var til rådighed og kun assisteret af jordemoderen og en nabokone.

Men patienten overlevede.

At dr. Kruchov den pågældende dag opholdt sig på Thisted sygehus var ikke noget særtilfælde. Også på medicinens og kirurgiens område søgte

han i videst muligt omfang at følge med i, hvad der var oppe i tiden, både teoretisk og praktisk. Han havde tæt kontakt til Thisted sygehus, hvor han jævnligt deltog i både stuegang og operationer.

Frederik Pedersen, Uglev, fortæller, at da hans svoger, Jens Andersen, i 1918 på netfabrikken i Uglev forløftede sig og fik en indre skade, ledsagede dr. Kruchov ham personligt i toget til Thisted og deltog i den efterfølgende operation.

Grethe Søndergaard berører kort en episode, da hendes far var gående til Odby på sygebesøg. Det er sikkert samme begivenhed Anders Gadegaard hentydede til i sin tak til dr. Kruchov ved jubilæet.

Om dette fortæller gdr. Adolf Lund Weisbjerg, Bedsted, som var den unge medhjælper, der deltog i »ekspeditionen«:

Det var i februar måned 1929. Et år som stadig mindes for de store snemængder, der denne vinter faldt over Thy.

På »Olesgård« i Odby lå husmoderen alvorligt syg. Hun trængte til lægehjælp; men udenfor rasede snestormen, så det syntes næsten ugørligt at få lægen igennem fra Hvidbjerg.

Man tøvede med at sende bud for at se, om dog ikke vejret skulle bedres en smule.

Men vejret stilnede ikke. Derimod forværredes den syges tilstand, og man indså, at der nu måtte skaffes læge for enhver pris.

Gårdens kane blev udstyret med mandskab og to stærke jyske heste, men da sneen forlængst havde slettet alle spor, kunne de to unge karle vanskeligt se, hvor vejen skulle være. Turen gik over både diger og grøfter. Folk og kane fik en hård medfart, og da stjärten knækkede, var man ilde faren.

Dette skete i nærheden af Johan Lauridsens gård i Floulev, og heldet ville, at der foran deres stuehus, hvor der var en smule læ for snestormen, stod en enspænderkane med begge stjärter lige i vejret, hvilket nok var grund til, at man fik øje på kanen.

Man byttede så de to kaner om, og den ene, nu overflødige hest sattes ind i den fremmede stald.

Gårdens karl, der havde hørt uroen og kom ud for at se, hvad der var på færde, tilbød at tage med de andre unge mænd på turen. Han var for ikke længe siden kommet hjem fra Hvidbjerg og vidste, hvor der bedst kunne køres. Således blev doktoren i det mindste standsmæssigt afhentet, men føret var nu så ufremkommeligt, at det snart viste sig mest praktisk at gå bagefter kanen.

Omsider nåede man da hjem til gården med den længe ventede hjælp til Mett' Gadegaard.

Den februardag var dr. Kruchov taberen i sin livslange kamp mod sygdommen.

Niels Gadegaards hustru udåndede sidst på aftenen.

Men doktoren skulle jo hjem igen, og atter skulle Adolf Lund være ledsager på vejen.

Belært af dagens erfaringer foretrak de denne gang at gå uden hest og kane.

Det blev en streng tur. - Sneen kom fra nordøst som sylespidse nåle, der stak i ansigtet, og det tog på kræfterne at kæmpe sig frem gennem driverne mod vinden.

På et tidspunkt satte de sig i sneen for, bare et øjeblik, at få vinden i ryggen og puste ud.

Men nu havde de mistet orienteringen og var ikke enige om, i hvilken retning de skulle gå. Nærmest på må og få begyndte de igen den trælse vandring.

Pludselig gav sneen efter under dr. Kruchovs vægt, og han sank ned i nogle grene, som viste sig at være toppen af en tjørnehæk, der ligesom alt andet var skjult under det tykke snedække. Dette hegn kendte de og vidste nu, at de ikke var langt fra Hvidbjerg. Snart var de inden døre i den lune lægebolig, hvor de begge gik til ro.

Dr. Kruchov fik dog ikke sin ellers hårdt tiltrængte hvile. To mænd kom og bad ham følge med til en fødsel.

Dr. Kruchov glemte ikke senere i livet sin opvækst i små kår.

Fru Esther Michaelsen, Hvidbjerg, husker, at han havde ord for at være meget godgørende mod fattige, altid på så diskret måde, at vedkommende ikke følte sig ydmyget i sin fattigdom, f.eks. ved at gemme penge til medicin under en dug eller lignende.

Samme finfølelse gav sig udslag i, at han straks sagde »du« til en fødende kvinde, hvis hun kom for skade at sige »du« til ham.

Denne skelnen mellem tiltaleformer var ellers meget vigtig, og ingen jævne folk ville dengang drømme om bevidst at bruge du-formen til læge eller præst.

Dr. Kruchov kunne have valgt at overhøre en sådan fortalelse, men så var patienten blevet flov. Når han selv sagde »du«, var der jo ingen grund til det.

Min bedstefar i Uglev, der var 88 år, da han døde og på det sidste stærkt alderdomssvækket, fik til tider en forestilling om, at han var et sted i Ydby, og at man ikke ville lade ham komme hjem.

Når det kom over ham, var han urolig og vanskelig at tale til fornuft. En dag, da dr. Kruchoy kom på besøg, netop som Bedstefar havde et af disse anfald, lyttede han venligt deltagende til Bedstefars klager og sagde så: »Jamen jeg synes også, De skal hjem. Tag nu Deres tøj på, så skal jeg køre Dem hjem«.

Så kørte dr. Kruchoy lidt rundt på egnen med den gamle mand, mens han opfordrede ham til at sige til, når han så sit hjem.

Men Bedstefar kunne jo ikke finde noget sted, som han kunne genkende, og blev snart usikker og forvirret.

Stiltiende satte doktoren kursen mod Uglev, og da de igen holdt foran huset derhjemme, spurgte han Bedstefar, om det så var her, han boede? Ja, nu var Bedstefar kommet hjem. Træt og tilfreds gik han i seng og snakkede ikke mere om Ydby.

Intet under, at Bedstefar, såvel som mange andre gamle mennesker, fik julelys i øjnene, når dr. Kruchoy kom.

Selvfølgelig fandtes der også mennesker, der af en eller anden grund ikke kunne lide dr. Kruchoy.

Fra den side forlyder det, at han kunne være kort for hovedet og hård. Det var velbekendt, at dr. Kruchoy ikke bedøvede for sjovs skyld, men gerne snuppede et par tænder i en fart uden bedøvelse.

Mon det er en tilfældighed, at nogle af de mennesker, der ikke brød sig om ham, havde fået trukket tænder ud?

Da Kruchoy i sine sidste dage lå på Thisted sygehus, fik han besøg af daværende forstander Jørgensen, Sønderbjerg børnehjem.

Jørgensen slog ind på de to venners sædvanlige friske omgangstone med et muntert: »Hvad ligger du her efter?«.

Hvortil dr. Kruchoy svarede, besværligt og med ophold mellem ordene: »Jeg ligger her for at lære at dø«.

Den erfarne læge, som selv havde set så mange mennesker dø, vidste, at hans timeglas var ved at rinde ud.

* Avlsbruger: En landbruger på købstadens mark, altså en købstadsborger med landbrug som hovednæring.